

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Медичний № 2

Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини та фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард Бурячківський

04 вересня 2023 року

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Факультет Медичний, курс III

Навчальна дисципліна: **«МАНУАЛЬНІ МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ.**
ПОСТІЗОМЕТРИЧНА РЕЛАКСАЦІЯ»

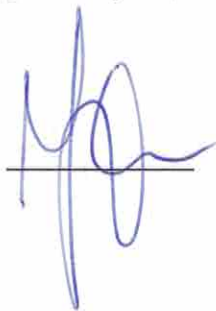
Затверджено:

Засіданням кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини та фізичного виховання

Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від 04.09.2023 р.

Завідувач кафедри д.м.н., професор

Ольга Юшковська

Розробники:

асистент Семененко О. В.

асистент Шахназарян К.С.

Практичне заняття № 1

Тема: Застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії. Загальна характеристика методів мануальної терапії. Принципи застосування мануальної терапії в програмах фізичної терапії та ерготерапії. Специфіка застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії.

Мета: Опанування знань про застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії.

Основні поняття: методики мануальної терапії.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.

3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії.
2. Загальна характеристика методів мануальної терапії.
3. Принципи застосування мануальної терапії в програмах фізичної терапії та ерготерапії.
4. Специфіка застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії.

4. Обговорення теоретичних питань:

Застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії. Загальна характеристика методів мануальної терапії. Принципи застосування мануальної терапії в програмах фізичної терапії та ерготерапії. Специфіка застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії.

5. Теми доповідей/рефератів:

- Застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії.
- Загальна характеристика методів мануальної терапії.
- Принципи застосування мануальної терапії в програмах фізичної терапії та ерготерапії.
- Специфіка застосування методик мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Сучасні розробки і методи мануальної терапії (МТ) при ушкодженнях хребта. Функціональна анатомія хребта, виявлення функціональної патології. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майерс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майерс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.

2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплاین, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіані взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплاین, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплاین, 2016. – 360 с.
11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплاین 2013. - 330 с.
12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiolog-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiolog.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 2

Тема: Сучасні розробки і методи мануальної терапії (МТ) при ушкодженнях хребта. Функціональна анатомія хребта, виявлення функціональної патології. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта.

Мета: Опанування знань про сучасні розробки і методи мануальної терапії при ушкодженнях хребта.

Основні поняття: сучасні розробки і методи мануальної терапії при ушкодженнях хребта, функціональна анатомія хребта.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.
3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:
 1. Сучасні розробки і методи МТ при ушкодженнях хребта.
 2. Функціональна анатомія хребта.
 3. Виявлення функціональної патології при ушкодженні хребта.
 4. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта.

4. Обговорення теоретичних питань:

Сучасні розробки і методи мануальної терапії (МТ) при ушкодженнях хребта. Функціональна анатомія хребта, виявлення функціональної патології. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта.

5. Теми доповідей/рефератів:

- Сучасні розробки і методи МТ при ушкодженнях хребта.
- Функціональна анатомія хребта.
- Виявлення функціональної патології при ушкодженні хребта.
- Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Методики мануальної терапії у дітей та підлітків. Методики лікувального масажу з елементами мануальної терапії у дітей та підлітків. Особливості аналітичної будови опорно-рухового апарату (ОРА). Основні відомості про уроджений вивих стегна, уроджену м'язову кривошию та уроджену клишоногість. Відомості про підліткові відхили у осанці. Оволодіння вмінням виконувати масаж та корекцію для усунення відхилень ОРА у дітей».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.

5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплاین, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіані взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплاین, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплاین, 2016. – 360 с.
11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплاین 2013. - 330 с.
12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiolog-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiolog.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 3

Тема: Методики мануальної терапії у дітей та підлітків. Методики лікувального масажу з елементами мануальної терапії у дітей та підлітків. Особливості аналітичної будови опорно-рухового апарату. Основні відомості про уроджений вивих стегна, уроджену м'язову кривошию та уроджену клишоногість. Відомості про підліткові відхили у осанці. Оволодіння вмінням виконувати масаж та корекцію для усунення відхилень ОРА у дітей.

Мета: Опанування знань про методики мануальної терапії та лікувального масажу у дітей та підлітків.

Основні поняття: Методики лікувального масажу з елементами мануальної терапії у дітей та підлітків.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.

3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Методики лікувального масажу з елементами мануальної терапії у дітей та підлітків.
2. Особливості аналітичної будови опорно-рухового апарату.
3. Основні відомості про уроджений вивих стегна, уроджену м'язову кривошию та уроджену клишоногість.
4. Оволодіння вмінням виконувати масаж та корекцію для усунення відхилень ОРА у дітей.

4. Обговорення теоретичних питань:

Методики мануальної терапії у дітей та підлітків. Методики лікувального масажу з елементами мануальної терапії у дітей та підлітків. Особливості аналітичної будови опорно-рухового апарату. Основні відомості про уроджений вивих стегна, уроджену м'язову кривошию та уроджену клишоногість. Відомості про підліткові відхилення у осанці. Оволодіння вмінням виконувати масаж та корекцію для усунення відхилень ОРА у дітей.

5. Теми доповідей/рефератів:

- Методики лікувального масажу з елементами мануальної терапії у дітей та підлітків.
- Особливості аналітичної будови опорно-рухового апарату.
- Основні відомості про уроджений вивих стегна, уроджену м'язову кривошию та уроджену клишоногість.
- Оволодіння вмінням виконувати масаж та корекцію для усунення відхилень ОРА у дітей.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів. Загальні відомості про порушення функцій суглобів. Клінічні прояви. Сучасні принципи лікування. Основні методики Мануальної терапії для відновлення функцій суглобів».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін

- Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
 6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплайн, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіани взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплайн, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплайн, 2016. – 360 с.
11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплайн 2013. - 330 с.
12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiolog-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiolog.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 4

Тема: Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів. Загальні відомості про порушення функцій суглобів. Клінічні прояви. Сучасні принципи лікування. Основні методики мануальної терапії для відновлення функцій суглобів.

Мета: Опанування знань про мануальну терапію при порушенні функцій суглобів.

Основні поняття: Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.
3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:
 1. Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів.
 2. Загальні відомості про порушення функцій суглобів.
 3. Клінічні прояви порушення функцій суглобів.
 4. Сучасні принципи лікування порушення функцій суглобів.
 5. Основні методики мануальної терапії для відновлення функцій суглобів.

4. Обговорення теоретичних питань:

Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів. Загальні відомості про порушення функцій суглобів. Клінічні прояви при порушенні функцій суглобів. Сучасні принципи лікування при порушенні функцій суглобів. Основні методики мануальної терапії для відновлення функцій суглобів.

5. Теми доповідей/рефератів:

- Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів.
- Загальні відомості про порушення функцій суглобів.
- Клінічні прояви порушення функцій суглобів.
- Сучасні принципи лікування порушення функцій суглобів.
- Основні методики мануальної терапії для відновлення функцій суглобів.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Особливості травматизму у спортсменів. Сучасні методики мануальної терапії. Розгляд найбільш поширених видів травматизму в спорті. Класифікація ефективності використання мануальної терапії при спортивному травматизмі. Мануальна терапія на різних етапах підготовки спортсменів».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплайн, 2014.-644 с.

2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіани взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплاین, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплاین, 2016. – 360 с.
11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплاین 2013. - 330 с.
12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiolog-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiolog.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 5

Тема: Особливості травматизму у спортсменів. Сучасні методики мануальної терапії. Розгляд найбільш поширених видів травматизму в спорті. Класифікація ефективності використання мануальної терапії при спортивному травматизмі. Мануальна терапія на різних етапах підготовки спортсменів.

Мета: Опанування знань про загальні основи мануальної терапії у спортсменів.

Основні поняття: Травматизм у спортсменів. Сучасні методики мануальної терапії у спортсменів. Мануальна терапія на різних етапах підготовки спортсменів

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.
3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:
 1. Особливості травматизму у спортсменів.

2. Сучасні методики мануальної терапії у спортсменів.
3. Розгляд найбільш поширених видів травматизму в спорті.
4. Класифікація ефективності використання мануальної терапії при спортивному травматизмі.
5. Мануальна терапія на різних етапах підготовки спортсменів.

4. Обговорення теоретичних питань:

Особливості травматизму у спортсменів. Сучасні методики мануальної терапії у спортсменів. Розгляд найбільш поширених видів травматизму в спорті. Класифікація ефективності використання мануальної терапії при спортивному травматизмі. Мануальна терапія на різних етапах підготовки спортсменів.

5. Теми доповідей/рефератів:

- Особливості травматизму у спортсменів.
- Сучасні методики мануальної терапії у спортсменів.
- Розгляд найбільш поширених видів травматизму в спорті.
- Класифікація ефективності використання мануальної терапії при спортивному травматизмі.
- Мануальна терапія на різних етапах підготовки спортсменів.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Особливості методики мануальної терапії у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату. Причини набуття інвалідності. Категорії інвалідності. Значення мануальної терапії в загальній реабілітації. Особливості методики лікувального масажу після ампутації верхніх та нижніх кінцівок».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплайн, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіані взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплайн, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями

- Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
 6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
 7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
 8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
 9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
 10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплайн, 2016. – 360 с.
 11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплайн 2013. - 330 с.
 12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiolog-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiolog.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 6

Тема: Особливості методики мануальної терапії у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату. Причини набуття інвалідності. Категорії інвалідності. Значення мануальної терапії в загальній реабілітації. Особливості методики лікувального масажу після ампутації верхніх та нижніх кінцівок.

Мета: Опанування знань про особливості методики мануальної терапії у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату.

Основні поняття: Методики мануальної терапії у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату. Причини набуття інвалідності. Категорії інвалідності. Значення мануальної терапії в загальній реабілітації.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.
3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:
 1. Особливості методики мануальної терапії у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату.
 2. Причини набуття інвалідності.
 3. Категорії інвалідності.
 4. Значення мануальної терапії в загальній реабілітації.

5. Особливості методики лікувального масажу після ампутації верхніх та нижніх кінцівок.

4. Обговорення теоретичних питань:

Особливості методики мануальної терапії у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату. Причини набуття інвалідності. Категорії інвалідності. Значення мануальної терапії в загальній реабілітації. Особливості методики лікувального масажу після ампутації верхніх та нижніх кінцівок.

5. Теми доповідей/рефератів:

- Особливості методики мануальної терапії у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату.
- Причини набуття інвалідності.
- Категорії інвалідності.
- Значення мануальної терапії в загальній реабілітації.
- Особливості методики лікувального масажу після ампутації верхніх та нижніх кінцівок.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях периферичної та центральної нервових систем. Особливості виникнення захворювань нервової системи. Особливості мануальної терапії при захворюванні нервової системи. Мануальна терапія при невриті та невралгії. Особливості застосування мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії при ДЦП».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплайн, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіані взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплайн, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.

5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплайн, 2016. – 360 с.
11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплайн 2013. - 330 с.
12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiology-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 7

Тема: Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях периферичної та центральної нервових систем. Особливості виникнення захворювань нервової системи. Особливості мануальної терапії при захворюванні нервової системи. Мануальна терапія при невриті та невралгії. Особливості застосування мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії при ДЦП.

Мета: Опанування знань про особливості методики мануальної терапії при захворюваннях периферичної та центральної нервових систем.

Основні поняття: Особливості мануальної терапії при захворюванні нервової системи.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.
3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:
 1. Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях периферичної та центральної нервових систем.
 2. Особливості виникнення захворювань нервової системи.
 3. Особливості мануальної терапії при захворюванні нервової системи.
 4. Мануальна терапія при невриті та невралгії.
 5. Особливості застосування мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії при ДЦП.

4. Обговорення теоретичних питань:

Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях периферичної та центральної нервових систем. Особливості виникнення захворювань нервової системи. Особливості мануальної терапії при захворюванні нервової системи. Мануальна терапія при невриті та невралгії. Особливості застосування мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії при ДЦП.

5. Теми доповідей/рефератів:

- Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях периферичної та центральної нервових систем.
- Особливості виникнення захворювань нервової системи.
- Особливості мануальної терапії при захворюванні нервової системи.
- Мануальна терапія при невриті та невралгії.
- Особливості застосування мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії при ДЦП.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях органів травлення. Анатомічна характеристика органів травлення та їх захворювання. Застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні хронічних захворювань».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплайн, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіані взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплайн, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво

- Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
 7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
 8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
 9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
 10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплайн, 2016. – 360 с.
 11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплайн 2013. - 330 с.
 12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiolog-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiolog.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 8

Тема: Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях органів травлення. Анатомічна характеристика органів травлення та їх захворювання. Застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні хронічних захворювань.

Мета: Опанування знань про особливості методики мануальної терапії при захворюваннях органів травлення та лікуванні хронічних захворювань.

Основні поняття: Застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні хронічних захворювань.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.
3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:
 1. Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях органів травлення.
 2. Анатомічна характеристика органів травлення та їх захворювання.
 3. Застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні хронічних захворювань.
4. Обговорення теоретичних питань:

Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях органів травлення. Анатомічна характеристика органів травлення та їх захворювання. Застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні хронічних захворювань.

5. Теми доповідей/рефератів:

- Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях органів травлення.
- Анатомічна характеристика органів травлення та їх захворювання.
- Застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні хронічних захворювань.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Поняття про постізометричну релаксацію м'язів. Методика постізометричної релаксації м'язів. Методика постізометричної релаксації м'язів шиї».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплайн, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіані взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплайн, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплайн, 2016. – 360 с.

11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплاین 2013. - 330 с.
12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiology-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 9

Тема: Поняття про постізометричну релаксацію м'язів. Методика постізометричної релаксації м'язів. Методика постізометричної релаксації м'язів шиї.

Мета: Опанування знань про методику проведення постізометричної релаксації (ПІР) м'язів.

Основні поняття: основні принципи проведення постізометричної релаксації.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.
3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:
 1. Дати визначення термінам «постізометрична релаксація».
 2. Основні принципи проведення постізометричної релаксації.
 3. Шість вправ ПІР для шийного відділу хребта.
 4. ПІР грушоподібного м'яза
 5. ПІР клубово-поперекового м'яза
 6. ПІР грудино-ключично-соскоподібного м'яза
4. Обговорення теоретичних питань:

Поняття про постізометричну релаксацію м'язів. Методика постізометричної релаксації м'язів. Методика постізометричної релаксації м'язів шиї.
5. Теми доповідей/рефератів:
 - Основні принципи проведення постізометричної релаксації.
 - Шість вправ ПІР для шийного відділу хребта.
 - ПІР грушоподібного м'яза.
 - ПІР клубово-поперекового м'яза.
 - ПІР грудино-ключично-соскоподібного м'яза.

6. Підбиття підсумків.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

Тема наступного практичного заняття: «Постізометрична релаксація м'язів тулуба.

Постізометрична релаксація м'язів верхніх кінцівок. Постізометрична релаксація м'язів нижніх кінцівок».

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майерс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майерс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплайн, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіані взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплайн, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплайн, 2016. – 360 с.
11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплайн 2013. - 330 с.
12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiology-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

Практичне заняття № 10

Тема: Постізометрична релаксація м'язів тулуба. Постізометрична релаксація м'язів верхніх кінцівок. Постізометрична релаксація м'язів нижніх кінцівок.

Мета: Опанування знань про загальні основи постізометричної релаксації (ПІР) м'язів тулуба, верхніх та нижніх кінцівок.

Основні поняття: Постізометрична релаксація, ПІР м'язів тулуба, верхніх та нижніх кінцівок.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, масажний стіл.

План:

1. Організаційні заходи: привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми та мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.
2. Контроль опорного рівня знань: фронтальне опитування з основної термінології.
3. Питання для перевірки базових знань за темою семінару:
 1. Дати визначення терміну «Постізометрична релаксація».
 2. Постізометрична релаксація м'язів тулуба.
 3. Постізометрична релаксація м'язів верхніх кінцівок.
 4. Постізометрична релаксація м'язів нижніх кінцівок.
4. Обговорення теоретичних питань:

Постізометрична релаксація м'язів тулуба. Постізометрична релаксація м'язів верхніх кінцівок. Постізометрична релаксація м'язів нижніх кінцівок.
5. Теми доповідей/рефератів:
 - Принципи проведення постізометричної релаксації.
 - Постізометрична релаксація м'язів тулуба.
 - Постізометрична релаксація м'язів верхніх кінцівок.
 - Постізометрична релаксація м'язів нижніх кінцівок.
6. Підбиття підсумків. Іспит.

Оголосити оцінки здобувачам та обґрунтувати згідно критеріями оцінювання знань.

7. Список рекомендованої літератури :

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред. Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ, 2016.- 432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пер. з англ. - Тернопіль : Укр. Мед. книга, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пер. з франц. - Тернопіль: Укр. мед. книга, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво / Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б. Цикунова, М.А. Єрмушкіна. – Київ.: МЕД

прес-інформ, 2015. – 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів: Сплاین, 2014.-644 с.
2. Ганс Гартен. Посібник з м'язового тестування. Функціональна оцінка, міофасціальні тригерні точки та меридіані взаємозв'язки. Інститут клін. прикл. Кінезіології – Київ.: БІНОМ, 2013, - 344 с.
3. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів / А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплاین, 2019. - 368 с.
4. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.
5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях Т1.- Київ: Видавництво Панфілова.2016. - 410 с.
6. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.
7. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, Київ, 2015, 432 с.
8. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.
9. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.
10. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування / Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплاین, 2016. – 360 с.
11. ПНФ на практиці / Сьюзан С. Адлер, Домінік Беккерс, Мат Бак, пров. з англ. - Львів : Сплاین 2013. - 330 с.
12. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с.

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://kinesiolog-spb.ru> – Інститут клінічної прикладної кінезіології
- <http://applied-kinesiology.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.kinesiolog.ru> – Міжрегіональна асоціація прикладної кінезіології
- <http://www.clinicalkey.com> – Електронний інформаційний ресурс Clinical Key
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.